

עין משפט
נר מצוה

- ↑ א מ״י פ״ב מהלכות פרה הלכה ו:
- ↑ ב מ״י פ״ב מהלכות כלים הלכה י:
- ↑ ג מ״י פ״ו מהלכות כלים הלכה ה:
- ↑ ד מ״י פ״ב מהלכות פרה הלכה ד:

	הגהות הב"ה	
(א) גמ' מקל שעשאו יד:		
	מוסף רש"י	

מספּורת של פּרקים. ששני פסוקים שלם מתפרדים (קמח) ואיזמל של רהיטני. פליטם של אומנים מריטם. שטנטים האזמל לתוך בין שני עטים העשירין לבן ולחצר מללכמו נטעו ומלניעו (טס). ושללא בשעת מלאכה. האזל ואין לרבינן לריות מחוברים ויו לט שני כלים ואין חסור ולע"פ שמוחברין, מללכמו נטעו ומלניעו מללכה זה לנקיטת מגופת חצית דתמן צפ' חצית (גס זה טס) אין נוקבין מגופת חצית דברי ר' יהודה וחכמים מתירין' משמע דשרי רשב"ג אפי' בגוף החצית דלעין יפה קא מכיזין והכי הוה ליה לשנויי בשמעמין הכא¹ לפתחא מכיזין החס לעין יפה מכיזין ופיר"ת וכי מה צין זה לנקיטת מגופת חצית דתמן צפ' פתח שחינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח אבל הכא פתח צית הוצאר עשוי הוא להכניס ולהוציא ואס כן מאי קשיא ליה יש לומר דהכי פריך כיון דמחייבת חטאת בפומח צית הוצארי משום דעשוי להכניס ולהוציא א"כ נמי גבי מגופה אס עשוי להכניס ולהוציא הוה חצי חטאת הלכך השתא נמי שאינו עשוי אלא להוציא הוה לאסור מדרבנן ומשני זה חיבור' וזה אינו חיבור שהמגופה אינה מן החצית ואפילו אס היה עשוי נקב שצמגופה להכניס ולהוציא לא היה חייב חטאת² לכך שרו רבנן³:

חיבור עד שיתחיל להחיר. האין חיבור היינו לטומאה ולא להזאה כדתנן במסכת פ"ה (פ"ב מ"ט) וא"ת ואמאי לא מייית מתני' דמסכת פרה וי"ל משום דלא קמני זה עד שיתחיל להחיר ולא הוה מצי לאוכוחי מינה דשלא בשעת מלאכה נמי חיבור: **אמר רב יהודה אמר רב רבי מאיר** היא. אהיא דשלל של כובסין קאי וכן פירש בקונטרס דצההוא דמקל שמה אפי' רבי שמעון מודה דכיון שזריך הקדוּם לתקל הוי חיבור^א: **עבדו רבנן היברא בו**.¹ וגבי שלל של כובסין איכא נמי היכרא מה שאינו חיבור להזאה והכא גבי כירה לא שייך הק היכרא דלית ציה הזאה²: **אי חיבור הוא אפי' להזאה נמי בו**. קשה לר"י דשלל של כובסין נמי תקשה לן הכי אי חיבור הוא אפילו להזאה נמי אי לאו חיבור הוא לטומאה נמי לא³ ורבה נמי דקאמר דבר תורה בשעת מלאכה חיבור צין לטומאה צין להזאה לאמאי לא קאמר דצין בשעת מלאכה צין שלא בשעת מלאכה גזרו זה רבנן טומאה כי ההיא דשלל של כובסין ותיריך ר"י דשלל של כובסין ודאי לא הוי חיבור אלא מדרבנן אפילו בשעת מלאכה שאינם כריכים זה לזה ולהכי מדמה לה לצית הפך ולצית התכלין שכל אחד הוא חספורה של פרקים¹⁰ פשיטא ליה דבשעת מלאכה הוי חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה בשעת מלאכה¹¹ מה שאין כן בשלל של כובסים שאין תשמיש בגד זה לרץ לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא לאו דוקא ועיקר קושייתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה¹² ורשב"ג מפרש דגבי שלל של כובסין אחי ליה שפיר לע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טמא צפני עזמו מן המורה אבל גבי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עזמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן בזמן' כלים צפי"ג (מ"ב) מספורת שנחלקה לשנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מיירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דלמך השחור והווג של מספרים אף על פי שנחלקו טמאים אחי כרבי יהודה ודוחק והא דלמך דגזרו על הזאה שצשעת מלאכה משום הזאה אלא בשעת מלאכה אף על גב דללא בשעת מלאכה טהור גמור הוא ואין לרץ הזאה כלל מ"מ כשחורים ועושים צו מלאכה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים בטומאה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא בשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה שצשעת מלאכה אטו הזאה שלא בשעת מלאכה. רשב"א: **דבר תורה בשעת מלאכה חיבור**. תימה מאי שנא ממוכני דלמך (לעיל דף מד): בזמן שהיא נשמטת דאינו חיבור ולרץ לחלק: ועל

מה:

ובי מה בין זה למגופת חבית. פי' בקונטרס דמניא לקמן צפרק חצית (דף קמו. וטס) רשב"ג אומר ממזיה צסיף ומניחה לפני האורחין ואין נראה לר"י דא"כ מאי משני זה חיבור וזה אינו חיבור התם נמי חיבור הוא דרשב"ג שרי להחין אפילו גוף החצית עס

המגופה כדמוכח התם דעזו מיניה מרב ששת מהו למיזרו חציתא צבורטיא כו' אמר להו לפתחא קא מכיזין ואסור ופריך מהא דשרי רשב"ג להחין ראשה צסיף ומשני התם ודאי לעין יפה קא מכיזין אבל הכא' אי לעין יפה קא מכיזין ליפתחיה מיפתח והא דאסר למיזרו חציתא היינו בגוף החצית דחציתא חצית גופא משמע¹ ועוד דמגופה שרי דתנן בזמנני' אין נוקבין מגופה של חצית דברי רבי יהודה וחכמים מתירין' משמע דשרי רשב"ג אפי' בגוף החצית דלעין יפה קא מכיזין והכי הוה ליה לשנויי בשמעמין הכא² לפתחא מכיזין החס לעין יפה מכיזין ופיר"ת וכי מה צין זה לנקיטת מגופת חצית דתמן צפ' חצית (גס זה טס) אין נוקבין מגופת חצית דברי ר' יהודה וחכמים מתירין³ וא"ת [התם] לכ"ע לא מייחייב חטאת כדלמך חסין דגמני' דבר תורה כל פתח שאינו עשוי להכניס ולהוציא אינו פתח אבל הכא פתח צית הוצאר עשוי הוא להכניס ולהוציא ואס כן מאי קשיא ליה יש לומר דהכי פריך כיון דמחייבת חטאת בפומח צית הוצארי משום דעשוי להכניס ולהוציא א"כ נמי גבי מגופה אס עשוי להכניס ולהוציא הוה חצי חטאת הלכך השתא נמי שאינו עשוי אלא להוציא הוה לאסור מדרבנן ומשני זה חיבור' וזה אינו חיבור שהמגופה אינה מן החצית ואפילו אס היה עשוי נקב שצמגופה להכניס ולהוציא לא היה חייב חטאת⁴ לכך שרו רבנן⁵:

חיבור עד שיתחיל להחיר. האין חיבור היינו לטומאה ולא להזאה כדתנן במסכת פ"ה (פ"ב מ"ט) וא"ת ואמאי לא מייית מתני' דמסכת פרה וי"ל משום דלא קמני

זה עד שיתחיל להחיר ולא הוה מצי לאוכוחי מינה דשלא בשעת מלאכה נמי חיבור: **אמר רב יהודה אמר רב רבי מאיר** היא. אהיא דשלל של כובסין קאי וכן פירש בקונטרס דצההוא דמקל שמה אפי' רבי שמעון מודה דכיון שזריך הקדוּם לתקל הוי חיבור^א: **עבדו רבנן היברא בו**.¹ וגבי שלל של כובסין איכא נמי היכרא מה שאינו חיבור להזאה והכא גבי כירה לא שייך הק היכרא דלית ציה הזאה²: **אי חיבור הוא אפי' להזאה נמי בו**. קשה לר"י דשלל של כובסין נמי תקשה לן הכי אי חיבור הוא אפילו להזאה נמי אי לאו חיבור הוא לטומאה נמי לא³ ורבה נמי דקאמר דבר תורה בשעת מלאכה חיבור צין לטומאה צין להזאה לאמאי לא קאמר דצין בשעת מלאכה צין שלא בשעת מלאכה גזרו זה רבנן טומאה כי ההיא דשלל של כובסין ותיריך ר"י דשלל של כובסין ודאי לא הוי חיבור אלא מדרבנן אפילו בשעת מלאכה שאינם כריכים זה לזה ולהכי מדמה לה לצית הפך ולצית התכלין שכל אחד הוא חספורה של פרקים¹⁰ פשיטא ליה דבשעת מלאכה הוי חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה בשעת מלאכה¹¹ מה שאין כן בשלל של כובסים שאין תשמיש בגד זה לרץ לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא לאו דוקא ועיקר קושייתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה¹² ורשב"ג מפרש דגבי שלל של כובסין אחי ליה שפיר לע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טמא צפני עזמו מן המורה אבל גבי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עזמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן בזמן' כלים צפי"ג (מ"ב) מספורת שנחלקה לשנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מיירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דלמך השחור והווג של מספרים אף על פי שנחלקו טמאים אחי כרבי יהודה ודוחק והא דלמך דגזרו על הזאה שצשעת מלאכה משום הזאה אלא בשעת מלאכה אף על גב דללא בשעת מלאכה טהור גמור הוא ואין לרץ הזאה כלל מ"מ כשחורים ועושים צו מלאכה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים בטומאה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא בשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה שצשעת מלאכה אטו הזאה שלא בשעת מלאכה. רשב"א:

דבר תורה בשעת מלאכה חיבור. תימה מאי שנא ממוכני דלמך (לעיל דף מד): בזמן שהיא נשמטת דאינו חיבור ולרץ לחלק: ועל

במה טומנין פרק רביעי שבת

מה צין זו למגופת חצית. דתניא צפרק חצית שנשצרה (לקמן דף קמו.) מציא אדם חצית ומחין את ראשה צסיף ומניחה לפני האורחים: מגופה אינה מן החצית עזמו ואע"פ שדבוקה צו אינו חשוב חיבור שהרי לינטל עומדת אבל הבגד כשנארג כולו חבור: **שלל של כובסים**.

דרכס לשלול הצגדים זה עס זה קטנים עס הגדולים כדי שלא יאבדו¹: **ובגד ששפרו צנלאים**. והן שמי חסיכות של בגד למר שתפרו צחוט של פשתן דודאי סופו ליקרע ולהפרד זה מזה משום אסור כלאים וכן שלל של כובסין סופן להפרד אפ"ה חיבור לטומאה ואס נטמא זה נטמא זה: **עד שיסחיל להסיר**. דמעשה מוציא מיד מעשה וסיון שהסחיל להסיר גלי על ידי מעשה דלאו חד בגד הוא: **שלא בשעס מלאכה**. כגון שלל של כובסין שלא הוכרך לשוללו אלא משום שעת כיסום ואפילו הכי חשיב ליה חיבור אחר כיסום: **מקל של עצים צעלמא: שעשאו יד לקורדוס**. שלא קצעו לחורו: **חיבור בשעס מלאכה**. ואע"פ דצאנפי נפשיה פשוטי כלי עץ לא מקצלי טומאה הכא צית יד הוא ונתרצו ידות לכל תורת כלי או האוכל צפ' העור והרטוב (חולין קיח). לוורקו. למקל ומלניעו הקורדוס לצדו: **ניחא לכו**. שיהו שלולין: **דאי מיטעפי דהר מחזור לכו**. ע"י השלל הזה: **למא שמעסין**. דלקמיה מלן תנא להא כו': **כל המחובר לו**. כגון שלל של כובסין דלמך לעיל חיבור ונטמא אף זה שלא נגעה צו הטומאה. ואי לאו דחיבור הוא הוי טהור ואע"ג דבגד צאני דלאין לאי מקבל טומאה אלא מאצ הטומאה: **צית הפך וצית הסנלנין וצית הנר שצכירה**. כירה זו מיטלטלת היא ומחוברים לה כלי חרס קטנים. צית הפך שמוצינין בתוכו שמן להפשיר: **ממלאין צמגע**. אס נפלה טומאה צאורין או לאור הכירה ונגעה הטומאה לשולי הכירה נטמאו גס אלו או נגעה טומאה צלשליהם של אלו נטמאת הכירה: **ואין מטמאין**. צטומאת הכירה כלומר

צטומאת האויר שאס נפל סרך צאור הכירה ולא נגעה הטומאה צדופניה היא טמאה דכלי חרס מטמא צאור והן טהורין שאין חיבור לה אלא לעיני נגע דמפרש טעמא לקמיה: **ור' שמעון מטער**. צמגע את מי שלא נגעה צו הטומאה דכל חד כלי צאנפי נפשיה הוא. אלמא לרבי מאיר חיבור ופליגי עליה: **אפי' צאור ליעמו**. מחמת כירה אס נטמאת כירה מלאירה צלא נגיעה: **דגזרו צכו**. דליהוו חיבור מדרבנן: **עבוד צכו רבנן היכרא**. דלא עבדו לכו ככירה ממש ליעטמא צאור כי היכי דלידעו שחיבור מדכריהם ולא לשרוף על טומאתן תרומה וקדשים: **איזמל של ריעיני**. פליגי"א שממחקים צה את התריסין ונותנין הכרזל לתוך דפוס של עץ המתמוקן לו ולאחר מללכתו נוטלו הימנו: **חיבור לטומאה**. נטמא זה טמא זה: **ואין חיבור להזאה**. ולרץ להוות על שניהם: וגזרו

אינו חיבור להזאה כיון דמדאורייתא אינו חיבור דבר תורה כיון שמשמשין שניהם תשמיש א' וצריכים זה לזה בשעת מלאכה¹¹ מה שאין כן בשלל של כובסים שאין תשמיש בגד זה לרץ לזה כלל והא דפריך אי לאו חיבור הוא אפילו לטומאה נמי לא לאו דוקא ועיקר קושייתו הוא דאמאי אינו חיבור להזאה¹² ורשב"ג מפרש דגבי שלל של כובסין אחי ליה שפיר לע"ג דאינו חיבור להזאה משום דלא הוי חיבור מן המורה גזרו רבנן שיהא חיבור לטומאה כיון שכל בגד טמא צפני עזמו מן המורה אבל גבי מספורת פריך שפיר אי לאו חיבור הוא מדאורייתא אס כן אמאי גזרו חכמים טומאה כלל דהא כל פרק צפני עזמו טהור מדאורייתא לרבנן דתנן בזמן' כלים צפי"ג (מ"ב) מספורת שנחלקה לשנים רבי יהודה מוטמא וחכמים מטהרים אף על גב דאיכא למימר דהתם מיירי כשאינה של פרקים ולפי זה הא דלמך השחור והווג של מספרים אף על פי שנחלקו טמאים אחי כרבי יהודה ודוחק והא דלמך דגזרו על הזאה שצשעת מלאכה משום הזאה אלא בשעת מלאכה אף על גב דללא בשעת מלאכה טהור גמור הוא ואין לרץ הזאה כלל מ"מ כשחורים ועושים צו מלאכה חוזר לטומאתו ישנה והחמירו חכמים בטומאה ישנה שלא תועיל לו הזאה שלא בשעת מלאכה כיון שאינו חיבור דבר תורה וגזרו על הזאה שצשעת מלאכה אטו הזאה שלא בשעת מלאכה. רשב"א: **דבר תורה בשעת מלאכה חיבור**. תימה מאי שנא ממוכני דלמך (לעיל דף מד): בזמן שהיא נשמטת דאינו חיבור ולרץ לחלק: ועל

אפי' רשב"ג. ר"י. ו[ח]ק"א. ואפי' תרצה לדחות דלאו חיבור הוא ולהכי לא הוי חבור להזאה, איכ אפי' לטומאה נמי לא, דהא כל היכא דאמרת חבור לטומאה אמרי' נמי דה"ה להזאה. ריעני"א.

מסורת הש"ס

א) עוקלין פ"ב מ"ז ע"ש,
ב) הגיזין בערך שלל מן שלל הסבסין והבגד האס תפרו צנלאים חיבור לטומאה וס"ל,
ג) כלים פ"ב מ"ג,
ד) כלים פ"ה מ"ג,
ה) לקמן נח: נשמי צרייתות הן בחוספתא דכלים צימ פ"ג,
ו) וצנילא .1 פירש"י בשט"א צלע"ו ע"ש,

	גליון הש"ס	
גמ' קביו בהו רבנן הבריא. לעיל דף קמ ע"א דהא דף לג ע"א: תוס' ד"ה אי חיבור וכו' וצריכים זה לזה בשעת מלאכה. ע"י פילה דף כג ע"ב מוס' ד"ה משום שלסה כלים:		

	לענין רש"י	
בשט"א (בכסודו"ש), הכלבה (תפירה גסה), פליגי"א. מקצועה.		

	רב נסים גאון	
אי בכירה דמו אפילו באויר נמי ליטמו. עיקר דילה משהתח בהורת כהנים וכל כלי חרש אשר יפול מהם אל תוכו, מתוכו הוא מיטמא ואינו מטמא מאחוריו כו'. יכול אף הכלים יהו מיטמאין באויר כלי חרש, תלמוד לומר ובלי נתר טומאתו שהו ומטמאין באויר, ותמצא בפרק יציאות השבת (דף יטו.) והמשנה והתוס' מליאה מענין זה. ובתלמוד בפרק ראשון מן שחיטת חולין (דף כד) שנו במשנה הטהור בכל הכלים טמא בכלי חרס, ובברייתא גרסין ת"ר אויר כלי חרס טמא וגבר טהור.		

	רבינו הגנאל	
פמני שהוא מחובר בבגד, אבל מגופת החבית שאינה מן החבית עצמה מותר לפתחה בשבת. רבי ליה ו' ירמיה לר"ז שלל הכובסין כו' עד המקל שעשאו יד לקורדוס כו'. פירוש הכובסין שולולין ויריעות ו עס זו כרי שיהו נוחין לכביסה ואינה תפירה אלא שילייה, מלשון (ויק' כב:) על המיתים כולן שולל (דף כד) שנו במשנה הטהור בכל הכלים טמא בכלי חרס, ובברייתא גרסין ת"ר אויר כלי חרס טמא וגבר טהור.		